

Flerreligiøs høytidskalender for 2012

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) har utarbeidet en høytidskalender for det flerreligiøse Norge for 2012. Denne høytidskalenderen gir ingen komplett oversikt, men har med de kalenderoppføringene der det kan være naturlig at arbeidsgiver og andre viser oppmerksomhet eller tar spesielle hensyn.

Hvordan ta hensyn eller vise oppmerksomhet?

For de fleste vil oppmerksomhet knyttet til markering eller feiring av religiøs høytid være riktig og godt. Det gir uttrykk for anerkjennelse og respekt. Dette kan være så enkelt som å bli ønsket ”god jul” eller ”ramadan mubarek”. Markering av religiøse høytidsdager kan også innebære at personer følger bestemte religiøse praksiser som kan innebære at man må avstå fra noe (faste, arbeid), eller blir bundet til å utføre bestemte religiøse ritualer på helligstedet (tempel, synagoge). Dette kan gjøre at noen er mindre mobile eller fleksible på enkelte høytidsdager. Det vil derfor være lurt for en arbeidsgiver å unngå å legge en stor og viktig konferanse på samme tid som noen av de ansatte er bundet til å markere høytidsdagen i tempel eller moske.

Spør alltid først!

Det vil være store personlige variasjoner om dagen vil markeres eller feires, og på hvilken måte. Første bud hvis man ønsker å vise oppmerksomhet eller ta spesielle hensyn er å spørre den det gjelder om dagen feires eller markeres på noen måte.

Rett til fri fra arbeid og skole

Den som ikke hører til Den norske kirke har rett til fri fra arbeid, skolegang og lignende to dager årlig i forbindelse med markering av religiøse høytider (jf. § 27a i lov om trdomssamfunn og ymist anna). Det er ikke noe i veien for at det legges til rette for fri på flere religiøse høytidsdager. Dette kan gjøres ved at den det gjelder melder inn tidlig hvilke dager som er aktuelle, og at det tas hensyn ved planlegging av turnus, vaktlister, eksamen, arrangementer, avspasering, ferier osv. Arbeidsgiver kan kreve at disse ekstra fridagene blir opparbeidet i forkant eller etterkant. (Se håndboka fra Likestillings- og diskrimineringsombudet, s. 10: trooglivssyn.no/arbeidsliv)

Kalenderdato / tidsregning

Ulike religiøse tradisjoner følger forskjellig tidsregning for sine religiøse høytider. Noen høytider tar utgangspunkt i et solår, mens andre bruker månefasene som utgangspunkt. Derfor vil noen høytider komme på samme dato år etter år, mens andre vil variere. Dette gjør også at en høytidsdag for mange vil starte kvelden før datoen som er spesifisert i denne kalenderen.

Den eksakte starten eller slutten på noen av høytidsdagene som er ført opp i denne kalenderen (f.eks ramadan) vil noen ganger bestemmes kort tid i forveien. For starten eller slutten på ramadan kan det være lurt å sjekke Islamsk Råd Norges nettside (www.irn.no)

Religiøs høytid i kalenderåret

En religiøs høytidsdag kan være en festdag, eller det kan være en dag for markering av en vanskelig dag i den religiøse tradisjonens historie. Innenfor ulike konfesjoner kjenner vi til festen knyttet til Jesu fødsel, eller den sorgtunge markeringen for shia-muslimer, Ashura, til minne om Imam Hussains martyrdød. Høytidsdager innenfor religiøse tradisjoner handler ikke bare om markeringer av de profetiske skikkelsenes fødsel eller død, men også trosfellesskapets ulike prøvelser og seirer gjennom historien, eller fester knyttet til begynnelsen og slutten av året. Mange trossamfunn i Norge vil også gjerne markere viktige sekulære begivenheter i sine trossamfunn (som 17. mai), viktige fruktbarhetsperioder i løpet av året og kanskje også ha spesielle rituelle markeringer knyttet til disse.

Religiøs høytid i uka

Foruten helligdagene knyttet til de store høytidene kan troende ha spesielle forpliktelser knyttet til bestemte dager i uka, slik mange kristne har til søndagen. På fredag ønsker for eksempel mange muslimer å samles til fredagsbønn i moskeen, mens jøder i Norge samles i synagogen eller i hjemmet for shabbatfeiring på fredag kveld og lørdag morgen. Andre religiøse tradisjoner kan ha andre dager i uka der de troende samles for bønn eller andre rituelle handlinger.

Hvem markerer/feirer en bestemt høytid?

Variasjoner knyttet til hvem som feirer høytidene innenfor samme religiøse tradisjon kan ofte handle om ulik kulturell tilhørighet eller

landbakgrunn. I denne kalenderen er det ført opp de høytidsdagene som er viktige for troende fra ulike trossamfunn i Norge. Hvis høytidsdagen innenfor en religiøs tradisjon (f.eks buddhisme) kun feires/markeres av troende med en bestemt landbakgrunn (f. eks Thailand), er dette spesifisert i kalenderen.

Vanlige måter å markere/feire høytiden på

Å markere en religiøs høytidsdag kan gjøres alene eller i fellesskap med andre, i familien eller i trossamfunnets tempel, synagoge, kirke, moské osv. Ofte kan det være en kombinasjon av disse. (Den kristne påsken innebærer for mange innledende faste og bønn, høymesse i kirken samme med andre troende og avsluttende måltidsfellesskap med familien eller trosfeller.) Denne kalenderen gir informasjon om hvordan høytidene markeres.

Matpraksiser knyttet til høytidsfeiring

I forbindelse med feiring eller markering av høytider er det aktuelt for mange troende å følge spesielle matregler. For mange troende kan disse matreglene gjelde hele året. Du finner en oversikt over viktige hensyn når det gjelder mat i det flerreligiøse Norge på nettsiden www.trooglivssyn.no/mat

Abonnere på høytidskalender?

STL vil lage oppdatert versjon av denne for fremtidige kalenderår. Ta kontakt med stl@trooglivssyn.no om du vil abonnere på denne eller besøk www.trooglivssyn.no/kalender

	Dato	Religiøs høytid	Hvem	Vanlige måter å markere denne på	Spesielle hensyn/vise oppmerksomhet
2012 januar/februar	5/1	Guru Gobind Singh Jis (den siste guru) fødselsdag	sikher	Mange sikher besøker gurdwaraen for å ta del i bønn og sang, og minnes om å leve etter budskapet i skriften.	Du kan ønske ”Gurpurabh diya vadaiya” – Gratulerer med den tiende guruens fødselsdag”.
	5/1	Tevet	jøder	Faste – og sørgedag. Minne om okkupasjonen av Jerusalem år 425 fvt. som kulminerte i ødeleggelsen av tempelet.	
	7/1**	Julefeiring	ortodokse kristne	Ortodokse kristne begynner julefaste 27. november 2010. Det er totalfaste før hver nattverdsgudstjeneste før midnatt. Feires i kirken med liturgi.	Du kan ønske ”God jul” I fasten spiser man ikke kjøtt, fisk og melkeprodukter.
	15/1	Thai Pongel	hinduer		
	23/1	Kinesisk / vietnamesisk nyttår	buddhister - kinesere og vietnamesere	Bønn i templene	Mange har familiefester på denne dagen.
	3/2	Sivaritiri – feiring for Shiva	hinduer	Er natten over i templet, pojai (gudstjenester) til forskjellige tider og kulturelle innslag	
	5/2	Miladun-Nabi - Profetens fødselsdato	muslimer	Samlinger i moskeene. Mange tilbringer natten i bønn.	I Oslo er det en tradisjon med markeringstog som avholdes nærmeste helg (fredag-søndag).
	7/2**	Magha Puja – til minne om munkeordenen	buddhister - thailandske	Samling i templet	
	8/2	Tu B`Shevat	jøder	Feiring av de nye frukter og Israel.	
	22/2	Askeonsdag	kristne – ulike konfesjoner	Starten på den 40 dager lange fasten før påske. I katolsk tradisjon er det messefeiring hvor troende får påmalt askekors i pannen for å minnes døden	Mange katolikker innleder og avslutter fasten (langfredag) ved å ikke spise kjøtt. Merk: Ortodokse kristne starter påskefasten 7. mars.
22/2	Losar – Tibetansk nyttår	buddhister – tibetanske	Bønn i templene og familiefest		
2012 mars/april	2 - 20/3*	Bahá'íenes fastemåned. Månedet heter 'Alá som betyr Opphøyethet.	bahá'ier	Fastetiden er en tid spesielt viet bønn og meditasjon. Det er også en tid som preges av sosialt fellesskap. Se 21. Mars for avslutning av fasten.	Fasten uttrykker seg fysisk ved at bahá'ier mellom 15 og 70 år ikke spiser og drikker mellom soloppgang og solnedgang.
	7/3	Ta'anit Ester – fastedag til minne om dronning Esters faste for å redde det jødiske folket fra utslettelse	jøder	Faste fra morgen til kveld.	
	7/3	Påskefasten starter	kristne - ortodokse		Avstår fra kjøtt, fisk og melkeprodukter i hele fasten.
	8/3**	Holi – vårfest for Krishna og Radha	hinduer	Man brenner bål og spruter farget vann eller kaster fargepulver på hverandre	Du kan ønske ”god holi”.
	8/3*	Purim – til minne om dronning Ester som reddet det jødiske folk fra utslettelse.	jøder	Dagen feires med maskeradefest, ekstra veldedighet, gaver, god mat og drikke, og lesing av Esters bok i synagogen.	Du kan ønske god helligdag eller ”God Purim”.
	21/3	<i>Nav-Rúz</i> (Bahá'í nyttår)	bahá'ier	Markerer slutten på den 19 dager lange fasten og inngangen til det nye året.	Mange bahá'ier tar fri fra jobb og skole ved avslutning av fasten.
	31/3-1/4	Verdenskonferanse	mormonere	Mormonere over hele verden samler seg i sine lokale møtehus for å se direkteoverføring av profetens og apostlenes budskaper fra Salt Lake City.	

	Dato	Religiøs høytid	Hvem	Vanlige måter å markere denne på	Spesielle hensyn/vise oppmerksomhet
2012 mars/april	1-9/4	Påsken – innledning til den stille uke med palmesøndag, skjærtorsdag og langfredag.	kristne – ulike konfesjoner	Gudstjenestefeiring. Skjærtorsdag markeres ofte med nattverdsgudstjeneste for å markere innstifting av denne.	Avslutning av fasten på langfredag/påskedag. Skjærtorsdag, langfredag, 1. påskedag og 2. påskedag er offisielle høytidsdager i Norge. Fridager.
	7 – 14/4*	Pesach – til minne om slutten på slaveriet i Egypt	jøder	Helt spesielle spiseregler gjelder: det er bl.a. forbudt å spise noe som inneholder mel eller korn. De to første kveldene markeres i hjemmet med et stort måltid mat med symbolsk betydning.	Mange som ellers ikke overholder spiseregler, tar pesach-reglene nøye. 7., 8., 13. og 14. april er helligdager. Arbeid ikke tillat etter ortodoks tradisjon.
	8 – 15/4	Påsken - Palmesøndag, skjærtorsdag, langfredag og 1. påskedag er høytidsdagene.	ortodokse kristne	Feiringen starter påskeaften – Jesu oppstandelse markeres ved midnatt. Man hilser hverandre med «Kristus er oppstanden». Hvor man svarer: «Han er sannelig oppstanden».	
	13/4	Tamilsk nyttår	hinduer - tamilske		
	13/4	<i>Vaisakhi</i> – feirer opprettelsen av søster/brorskapet <i>Khalsa</i>	sikher	Man besøker gurdwaraen. I de siste årene har det blitt vanlig å gå i tog i Oslo sentrum.	Du kan ønske ”Vaisakhi diya lakh lakh vadaiya/Gledelig Vaisakhi”.
	13/4	<i>Songkran</i> – thai nyttår	buddhister – thailandske	Seremoni i tempelet.	
	14/4	Guru Nanak Dev Jis fødselsdag – Den første Guruen	sikher	Mange sikher besøker gurdwaraen for å minnes Guruen, og bli motivert til å implementere hans gode egenskaper i sitt eget liv.	Du kan ønske ”Gurpurabh diya vadaiya/Gratulerer med den første guruens fødselsdag”.
	21/4 - 2/5*	Ridván-feiringen til minne om de 12 dagene (21. april – 2. mai 1863) da Bahá'u'lláh, bahá'í-troens grunnlegger, oppholdt seg i en hage kalt ridván (”paradis”) i Bagdad, Irak.	bahá'ier	Den første ridvándagen (21. april) til minne om Bahá'u'lláhs ankomst, den niende (29. april) til minne om hans families ankomst og den tolvte (2. mai) til minne om hans avreise som fange i landsforvisning. Markeret med bønn, skriftlesning og sosialt samvær med servering.	På de omtalte helligdager tar mange bahá'ier fri fra arbeid og skole.
	26/4	Yom Haatzamout	jøder	Feiring av gjenopprettelsen av staten Israel, 14. mai 1948. Dagen markeres i synagogen hvor "Hallel" (Salmer) leses.	
2012 mai/juni	5/5	Vesak – Buddhas fødselsdag	buddhister	Felles feiring i regi av Buddhistforbundet i Norge. Annonseres på www.buddhistforbundet.no	
	17/5	Kristi himmelfartsdag	kristne – ulike konfesjoner	Gudstjenestefeiring med liturgi	Kristi himmelfartsdag er offisiell høytidsdag i Norge. Fridag.
	23/5*	Bábs erklæring	bahá'ier	Feires fram til solnedgang 23. mai. Bønn, skriflesning, beretning om hans liv og bortgang og enkel servering	Mange tar fri fra arbeid eller skole.
	27 – 28/5*	Shavuot – til minne om da jødene mottok Torahen på Sinai-fjellet + førstefruktenes fest	jøder	Dagen markeres i synagogen og i hjemmet.	Du kan ønske god helligdag eller ”God Shavuot” Arbeid ikke tillatt etter ortodoks tradisjon.
	27 – 28/5	Pinsen – Disiplene mottok Den Hellige Ånd. "Kirkens fødselsdag".	kristne – ulike konfesjoner, samt mormonere	Feires med gudstjeneste i de fleste kirker på søndag.	Du kan ønske ”God pinse”. 2. pinsedag, mandag, er offisiell høytidsdag i Norge. Fridag.
	29/5*	Markering av Bahá'u'lláhs bortgang (fra kl. 03.00)	bahá'ier	Markeres med en spesiell bønn kl 03:00. Det er skriftlesning, beretning om hans liv og bortgang og enkel servering.	Mange tar fri fra arbeid eller skole

	Dato	Religiøs høytid	Hvem	Vanlige måter å markere denne på	Spesielle hensyn/vise oppmerksomhet
2012 mai/juni	10/6	Festen for Kristi legeme og blod	kristne – ulike konfesjoner	Feires med gudstjeneste på søndagen	
	16/6	Minnedag for Guru Arjan Dev Jis (den femte guru) martyrdød	sikher	Man besøker gurdwaraen for å minnes Guruen. Ofte blir det servert søt melk	Sikher minnes Guru Arjan Dev Ji, men sørger ikke denne dagen
	16/6	Alisraa Walmi'raj – Profetens nattvandring (en reise til den åndelige verden).	muslimer	Er ansett som en av de helligste nettene. Samlinger i moskeene.	Mange tilbringer natten i bønn.
	24/6*	St. Hans – minnedag for døperen Johannes	kristne – ulike konfesjoner	Feires med festgudstjeneste. Mange tenner St. Hans bål kvelden før.	
	29/6	Festen for apostlene Peter og Paulus (Apostelfesten)	ortodokse kristne	Feires i kirken med liturgi	Apostelfasten starter 20. juni. Avstår fra kjøtt, fisk og melkeprodukter i hele perioden.
2012 juli/ august	2/7**	Asalha puja – til minne om Buddhas første preken	buddhister – thailandske	Prosesjon i templet	
	4/7	Nifsu sha'ban – skjebnenatten	muslimer	Det er etter enkelte muslimske tradisjoner natten for regnskap for hvert individ i verden, samt påminnelse om starten på Ramadan. Samlinger i moskeene.	Mange har fast tradisjon om å tilbringe natten i bønn.
	8/7	Shiva-asar be Tamuz – dagen som innleder til sørgeperiode	jøder	Faste og sørgedag. Minner om ødeleggelsene av murene rundt Jerusalem.	Fastedag fra morgen til kveld. Innleder en tre-ukers sørgeperiode hvor brylluper og andre festligheter ikke er tillatt.
	9/7*	Bábs (Siyyid 'Ali-Muhammad) martyrdød	bahá'ier	Bønn, skriftlesning, beretning om hva som skjedde og enkel servering	Mange tar fri fra arbeid og skole
	20/7 – 19/8	Ramadan – fastemåned i Islam	muslimer	Obligatorisk faste ved å avstå fra mat, drikke, røyking og seksuell samvær fra daggry til solnedgang i 29-30 dager. Bønn, sosial aktivitet og festmåltid om kvelden.	Du kan ønske "Ramadan Mubarek/Velsignet Ramadan" Faste på dagtid. Mange drar til spesielle bønnesamlinger i moskeene på kvelden.
	29/7*	Tisha be Av – sørgedag over Templenes fall	jøder	Faste fra solnedgang 28. juli til kveld 29. juli. Mange går til gudstjeneste i synagogen. Kulminasjon av 3 ukers sørgeperiode	Dagen er en sørgedag med lang faste.
	29/7	Olsok – Til minne om Olav den Hellige. St. Olav, Norges nasjonalhelgen	kristne – ulike konfesjoner	Messefeiring. Prosesjon i St. Olav kirke med Hellige Olavs relikvier	Du kan ønske "God Olsok!"
	14/8	Laylat ul-Qadr, viktigste natt (natten til den 27. Ramadan).	muslimer	Samlinger i moskeene, med ekstra nattbønn.	
	15/8	Jomfru Marias opptagelse i himmelen	katolikker	Messefeiring	Prosesjon gjennom Oslo sentrum
	19/8**	Id ul-Fitr - avslutningen av fastemåned i Ramadan	muslimer	Storsamling til spesiell id-bønn i moskeene eller i større lokaler på formiddagen. Vanlig å besøke slekt og venner, samt at barn får gave (ofte penger). Ved enkelte moskeer er det åpen invitasjon til festsamling etter id-bønn. Nattåpne arrangementer og markeder kvelden før er en begynnende tradisjon i Oslo.	Du kan ønske "Id mubarek/"Velsignet id" Mange tar fri fra jobb og skole. Noen faster ytterligere 5-6 dager etter id. **Endelig dato fastsettes kort tid i forveien, se www.irm.no for oppdatering.
31/8	Avalambana – minnedag for de døde	buddhister – mahayana	Seremonier i templet		
sept	1/9	Den hellige skriften (Sri Guru Granth Sahib Ji) ble åpnet for allmennheten for første gang	sikher	Man besøker gurdwaraen for å ta del i bønn og sang og påminnes om å leve etter skriftens budskap.	Du kan ønske "Gratulerer med Sri Guru/ Granth Sahib Ji Parkash Diwas".

	Dato	Religiøs høytid	Hvem	Vanlige måter å markere denne på	Spesielle hensyn/vise oppmerksomhet
2012 sept/okt	17 – 18/9*	Rosh Hashana – nyttår	jøder	Dagene markeres med festmåltid hjemme og bønn i synagogen	Du kan ønske ”Shana tova!/Godt nyttår!” Arbeid ikke tillatt etter ortodoks tradisjon.
	19/9	T`zom Gedalia.	jøder	Faste- og sørgedag. Minne om den siste jødiske stattholder i Jerusalem som ble drept, før eksilet fra Israel begynte.	
	26/9*	Jom Kippur – jødisk forsoningsdag	jøder	Jødernes mest hellige dag. Det holdes bønn i synagogen hele dagen. Mange som ellers ikke deltar i religiøse markeringer i synagogen vil ønske å tilbringe denne dagen i synagogen.	Arbeid ikke tillatt etter ortodoks tradisjon. Streng faste som begynner kvelden før og varer i 26 timer
	1 – 7/10*	Sukko – løvhyttefest til minne om de 40 års vandring	jøder	Vanlig å bygge en løvhytte i hagen	Du kan ønske en god helligdag. Arbeid ikke tillatt 1. og 2. oktober etter ortodoks tradisjon.
	6 - 7/10	Verdenskonferanse	mormonere	Mormonere over hele verden samler seg i sine lokale møtehus for å se direkteoverføring av profetens og apostlenes budskaper fra Salt Lake City.	
	8/10	Shemini Atzeret	jøder	Takksigelsesfest og forventning til den messianske tidsalder.	Arbeid er ikke tillatt etter ortodoks tradisjon.
	9/10*	Simchat Tora – Toraens fest	jøder	Bønn og prosesjon med Tora-rullene i synagogen.	Du kan ønske en god helligdag. Arbeid er ikke tillatt etter ortodoks tradisjon.
	20/10	Sri Guru Granth Sahib Ji - den hellige skriften blir satt som sikhenes neste og den evige Guru	sikher	Man tar del i bønn og sang på templet og minnes å leve etter skriftens budskap.	Du kan ønske ”Sri Gurur Granth Sahib Ji gurgaddi diwas diya vadaiya/ Gratulerer med den ellefte guruens innsettelse”.
	20/10*	Bábs fødsel - forløperen til Baha`ullah	bahá`ier	Bønn, skriftlesning og sosialt samvær med servering og gjerne barneprogram	Mange bahá`ier tar fri fra arbeid og skole.
	26/10	Id ul-Adha - markerer fullføring av pilegrimsritualet i Mekka og profet Abrahams offer.	muslimer	Storsamling til spesiell id-bønn på formiddagen. Ofring skjer ved å få slaktet lam, okse eller tilsvarende og gi kjøttet til fattige. I Norge er det blitt vanlig å gi tilsvarende pengesum til veldedighet eller arrangere ofring i et land der slaktning etter muslimske tradisjoner er lov.	Du kan ønske ”Id mubarek/Velsignet id” Noen faster i noen dager før og etter id. Mange tar fri fra jobb og skole.
30/10	Pavarana – avslutning på regntidssesongen	buddhister - thailandske	Det gis gaver til munkene		
2012 nov/des	1/11	Allehelgensdag	kristne – ulike konfesjoner	Gudstjenester hvor man minnes de døde. Mange tenner lys på kirkegårdene. Denne blir feiret første søndagen i november.	Vise omsorg for noen som har mistet sine kjære det siste året.
	12/11	Deepavali – lysfest til ære for gudinnen Lakshmi.	hinduer	Hjemmet gjøres rent og pyntes med lys. Gudinnen velsigner hjemmet og skal bringe lykke i det kommende året.	Du kan ønske ”Gledelig høytid”
	13/11**	Diwali (Bandhi Chor Divas) – Guru Hargobind Ji (den sjettede guru) og 52 konger ble løslatt	sikher	Man tar del i bønn og sanglesing i gurdwaraen og tenner lys.	Du kan ønske ”Bandi chor divas diya vadaiya/ Gledelig Bandi chor divas”.
	15/11	Muharram – islamsk nyttår, og sorgemåned.	muslimer	Muslimer markerer martyrdøden til en rekke viktige personer i slaget ved Karbela. Det holdes sorgemarkeringer gjennom hele måneden. Mange muslimer faster de 10 første dagene.	Generelt avstår man fra å arrangere fester, bryllup eller andre festiviteter i denne måneden. For mange shia-muslimer gjelder det i 40 dager.
	24/11	Markering av drapet på Guru Tegh Bahadur Ji (den niende guru) fordi han nektet å konvertere til islam.	sikher	Ta del i bønn og sang i gurdwaraen, og minnes om å leve etter skriftens budskap.	Sikher minnes Guru Tegh Bahadur Ji (den niende guru), men sørger ikke denne dagen.

	Dato	Religiøs høytid	Hvem	Vanlige måter å markere denne på	Spesielle hensyn/vise oppmerksomhet
2012 nov/des	24/11	Aashura – til minne om martyren Imam Hussain ibn Alis død (Profeten Muhammads barnebarn).	muslimer	Dagen er spesielt sentralt for shia-muslimer og markeres med felles sørgeseremonier. I de siste årene har det blitt arrangert tog i Oslo sentrum.	Det avholdes ikke fester, bryllup eller feiringer.
	28/11*	'Abdu'l-Bahás bortgang	bahá'ier	Markeres med en spesiell bønn kl 01.00. Det er skriftlesning og beretning om hans liv og bortgang med enkel servering.	Mange tar fri fra arbeid og skole.
	2/12	1. søndag i advent og starten på det nye kirkeåret	kristne – ulike konfesjoner	Gudstjenestefeiring	Du kan ønske ”God advent”.
	9 – 16 /12*	Channuka – lysfest	jøder	Lystenning i hjemmet. Det er vanlig å gi gaver. Feiring av mirakelet med menorahen i tempelet som brant i 8 dager, og det jødiske folks overlevelse, på tross av overhengende fare for tilintetgjørelse. Lysets seier over mørket.	Du kan ønske ”God channuka!”
	23/12	Tevet	jøder	Faste og sørgedag. Minne om okkupasjonen av Jerusalem år 425 fvt. som kulminerte i ødeleggelsen av tempelet.	Faste.
	24 - 26/12	Julefeiring	kristne – ulike konfesjoner, samt mormonere	Veldig mange kristne besøker kirken. Noen konfesjoner har gudstjeneste med nattverd.	Du kan ønske ”God jul”. 25 og 26 er offisielle høytidsdager i Norge. Fridag.

*) dager hvor feiringen gjerne starter kvelden før (som f.eks. 1. påskedag)

**) datoer som er fleksible (som islams Id al Fitr, hvor man ikke vet nøyaktig før dagen før om markeringen av høytiden blir den ene eller andre dagen).

Bilde: Tradisjonell hinduistisk offergave på Bali.

Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn (STL) er en paraplyorganisasjon for 14 tros- og livssynsamfunn i Norge. Vi arbeider for å sikre likebehandling av tros- og livssynsamfunn og deres medlemmer, og for å skape økt forståelse og gjensidig respekt.

STL har siden opprettelsen i 1996 spilt en viktig rolle som brobygger mellom tros- og livssynsamfunn, samt sørget for en bevisstgjøring omkring religions- og livssynspolitiske utfordringer og dilemmaer i Norge

Kalenderen ble første gang utgitt av STL for 2010-2011, på oppdrag fra Bydel Alna i Oslo kommune.

Opplysningene i kalenderen er fra STLs medlemmer og interfaithcalendar.org.